

INTERPELLATION TILL STATSRÅD

Från Riksdagsförvaltningen
2023-11-08
Besvaras senast
2023-11-22

Till utrikesminister Tobias Billström (M)

2023/24:147 Sveriges nedlagda röst i FN:s generalförsamling

Den 27 oktober valde Sverige att lägga ned sin röst i FN:s generalförsamling när församlingen röstade om en resolution som uppmanade till skydd av civila och respekt för internationell humanitär rätt. Den 31 december 2022 lade Sverige ned sin röst när samma församling röstade om en resolution om att säkerställa respekt för internationell humanitär rätt och internationell MR-rätt i de ockuperade palestinska områdena och pekade ut detta utredningsansvar till Internationella domstolen.

I debatten i kammaren den 29 oktober ställde jag en fråga till utrikesministern angående den folkrättsliga principen Responsibility to Protect och vikten av att världssamfundet agerar. Då svarade utrikesministern att världssamfundet har ett gemensamt ansvar att agera när brutala brott sker mot civila.

“Men självklart måste också den legitima responsen från Israel ske i enlighet med folkrätten och den internationella humanitära rätten. Därför arbetar Sverige tillsammans med såväl FN som EU och i de diplomatiska kontakter vi har med partner i arabvärlden för att åstadkomma precis det. Det kräver mycket diplomatiskt hantverk. Det är mycket svåra frågor och flera olika intressen vi står inför.”

Liksom vid tidigare större attacker från Hamas eller den andra terrorgruppen, Islamiska jihad, förstod vi att Israels svar inte skulle låta vänta på sig. Israel har en rätt att försvara sig. Men det försvaret måste ske i enlighet med folkrätten och på ett sätt som minimerar antalet civila offer, och vi har sett genom de fyra större krig som har utkämpats i Gaza sedan 2007 att så sällan är fallet. Bland annat Amnesty International säger sig ha hittat starka bevis för krigsbrott från Israels sida i de senaste stridigheterna.

Den 7 oktober har gått till historien som den dödligaste dagen för israeler sedan staten Israel bildades, med runt 1 400 dödade och drygt 5 000 skadade. Sedan Israel inledde sin motattack mot Hamas har minst 10 000 palestinier i Gaza dödats, varav 66 procent är kvinnor och barn. Drygt 25 000 är skadade, och 2 200 personer saknas och förmodas ligga begravda under rasmassor. Omkring 1 300 av dessa är barn.

Israel agerar nu på ett oproportionerligt sätt och utsätter civila för stort lidande och nöd. Israel har effektivt skurit av elektricitet, tillgång till vatten och

drivmedel samt införsel av mat och mediciner. Sedan den 21 oktober, när gränsen mot Egypten öppnades, har sammanlagt 526 lastbilar kunnat ta sig in med förnödenheter. Det kan jämföras med de runt 500 lastbilar som passerade in och ut dagligen före den 7 oktober. FN har sagt att minst 100 lastbilar per dag behövs enbart för att klara de mest basala humanitära behoven.

Världssamfundet har även en skyldighet att skydda civila genom den folkrättsliga principen Responsibility to Protect, R2P, väl grundad i folkrätten och en princip som Sverige länge stått bakom. I detta fall är det ett ockuperat territorium, utan självständig stat, erkänd regering eller armé, det som vanligtvis fastställs som första linjen för civilt skydd enligt R2P. När ockupationsmakten är den som begår grymheterna, i strid med internationell rätt, är det vårt ansvar som medlemmar i ett världssamfund att agera.

Vi måste göra allt för att få Israel att stoppa bombningarna och upphöra med blockaden så att riktiga humanitära korridorer till Gaza kan upprättas. Det krävs att Hamas och andra grupper omedelbart upphör med raketbeskjutningar och släpper alla i gisslan. Det krävs att samtal på riktigt inleds för en permanent vapenvila. Det krävs också att regionala och globala aktörer agerar kraftfullt för en nedtrappning av våldet och för återupptagna fredssamtal. Och slutligen: Det krävs att ockupationen upphör.

Med anledning av vad som anförts ovan vill jag fråga utrikesminister Tobias Billström:

1. Varför lade Sverige ned sin röst i FN-omröstningen förra helgen?
2. Hur ser ministern på Israels roll som ockupationsmakt och dess ansvar för att skydda de civila i de ockuperade områdena, och avser ministern vidta några åtgärder utifrån sin ståndpunkt?
3. Hur avser ministern att agera för att Sverige ska leva upp till principen Responsibility to Protect?

.....

Jacob Risberg (MP)

Överlämnas enligt uppdrag

Gergö Kisch